

MAJÓWKA

z Unią

Skąd Unia ma
pieniądze?
str. 3

Polki w Europie
bez kompleksów
str. 6

Konkurs
Do wygrania
smartfon str. 11

Gra
planszowa
str. 8-9

Drodzy Czytelnicy

Jakie korzyści macie z tego, że Polska 1 maja 2004 roku stała się członkiem Unii Europejskiej? Zastanawialiście się

kiedys nad tym? Na pewno tak.

Ten dodatek „Majówka z Unią” przypomni Wam niektóre z działań, jakie podejmują państwa członkowskie, aby wszystkim mieszkańcom żyło się lepiej. O tym, co Wspólnota robi dla nas na co dzień, czytacie Państwo w swoich lokalnych gazetach.

Kiedy samorządy budują drogi, obwodnice, otwierają przedszkola czy remontują kolej, to sięgają do budżetu Unii Europejskiej.

52 tytuły z 16 województw, w większości zrzeszonych w Stowarzyszeniu

Gazet Lokalnych, podjęło wyzwanie.

Za pieniądze unijne, w ramach projektu InForMe - Działania informacyjne w zakresie promocji Polityki Spójności przez media lokalne w Polsce, wydali w nakładzie 355 tys. egz. niniejszy dodatek.

Mamy nadzieję, że dzięki zawartym w nim informacjom o Unii Europejskiej młodzi ludzie zainspirują się pomysłami swoich rówieśników. Przedsiębiorcy odważą się sięgać po dotacje unijne, aby wzmocnić swoje firmy,

a niepełnosprawni uwierzą, że i dla nich są pieniądze na pokonywanie barier.

Zachęcamy do podróżowania bez granic, poznawania smaków, tradycji i kultury 28 państw Unii Europejskiej.

Marta Ringart-Orłowska
Redaktor naczelna

Komisja Europejska

InForMe - Information Measures for Cohesion Policy Promotion by Local Media in Poland INForMe

- Działania informacyjne w zakresie promocji Polityki Spójności przez media lokalne w Polsce.

Młodzi bez granic

Główne cele unijnej polityki wobec młodzieży to między innymi współpraca szkół i uczelni, upowszechnianie znajomości języków, podnoszenie poziomu nauczania. Państwa członkowskie uznają swoje świadectwa i dyplomy ukończenia studiów. To umożliwia kontynuowanie edukacji w każdym kraju UE. Międzynarodowa wymiana młodzieży uczy tolerancji, poszanowania praw człowieka i zrozumienia różnic kulturowych Europy. Jak młodzi korzystają z tych możliwości?

ANIA, uczennica II klasy liceum ogólnokształcącego

Pochodzę z Mołdawii. Od prawie dwóch lat uczę się w Polsce, codziennie korzystam z wrocławskiej komunikacji miejskiej. W dobrze wyposażonych tramwajach znajduję informację, że zostały one dofinansowane przez UE. Uważam, że to dobra inicjatywa. Jednak martwię się o tożsamość Polski na arenie międzynarodowej, cenię odmienności każdego państwa. Chciałabym, aby tradycje i specyficzność narodów nie były wypierane pod pozorem dobra ogółu.

ŁUCJA, studentka I roku prawa na UW

Dzięki UE już w szkole podstawowej otrzymałam szansę doskonalenia swoich zdolności humanistycznych, w tym zdobycia certyfikatu z języka angielskiego. Na każdym etapie edukacji korzystałam ze sprzętu, który placówki oświaty pozyskują dzięki wsparciu finansowemu z funduszy unijnych. Działalność Unii Europejskiej jest dla mnie widoczna niemal na każdym kroku, także w mojej rodzinnej miejscowości. Przed wieloma obiektami użyteczności publicznej są umieszczone tabliczki informujące, że dane przedsięwzięcie zostało pokryte z funduszy unijnych.

PATRYK, uczeń I klasy liceum ogólnokształcącego

Dzięki Unii Europejskiej otrzymujemy wiele korzyści, z którymi na co dzień obcujemy. W szkołach i innych placówkach oświaty możemy korzystać ze sprzętu, który jest dofinansowany ze środków unijnych. Będąc w różnych krajach Wspólnoty, możemy zadzwonić do siebie przez telefon i porozmawiać, nie ponosząc przy tym dodatkowych opłat, ponieważ zostały one zniesione dzięki dyrektywom Unii.

HANIA, uczennica II klasy gimnazjum

Chodzę do drugiej klasy gimnazjum i muszę przyznać, że w szkole nie dowiedziałam się wiele o plusach i minusach bycia częścią Unii Europejskiej. W mediach też niedużo się o tym mówi. Osoby z mojego otoczenia również nic nie wiedzą na ten temat, chyba że ktoś się tym interesuje i szuka informacji „na własną rękę”. Uważam, że obiektywna informacja o Unii Europejskiej zainteresowałaby wiele osób. Powinniśmy być bardziej świadomi otaczającego nas świata, żeby móc podejmować dojrzałe decyzje i nie dawać się manipulować politykom. Myślę, że to ważny temat i powinien być częściej poruszany - szczególnie młodzież powinna być świadoma, w jakim świecie przyjdzie nam żyć.

ROLAND, uczeń IV klasy technikum

Unia Europejska dała mi możliwość praktyk zagranicznych w moim zawodzie. Był to wyjazd do Włoch, do miejscowości Forlì. Odwiedziliśmy między innymi Florencję i Wenecję. Byliśmy również w parku rozrywki Mirabilandia. Najbardziej podobała mi się wycieczka do Florencji, gdzie poznaliśmy historię miasta i jej wielkich mieszkańców, m.in. Dante Alighieriego czy wielkiego mentora Niccolò Machiavellego. Osobiście uważam, że Unia potrafi zaoferować wiele i poszerza nasze horyzonty, jeśli tylko wiemy, jak skorzystać z tego, co jest nam oferowane.

ADA, uczennica II klasy liceum ogólnokształcącego

Moim marzeniem jest studiowanie za granicą. Wiem, że jest to dużo prostsze do osiągnięcia dzięki temu, że jesteśmy w UE. Edukacja poza granicami naszego państwa jest coraz częściej spotykana, istnieją także różne programy stypendialne, dzięki którym koszty takich studiów są niewielkie. Zauważyłam też wygodę w podróżowaniu między krajami należącymi do UE. Wydaje mi się, że taka relacja z innymi państwami wzbogaca naszą kulturę i rozwija nasz kraj.

DAWID, student I roku informatyki

Dla mnie, jako studenta, najważniejsza jest możliwość pracowania w przyszłości w swoim wymarzonej zawodzie i spełniania się w tym, co lubię robić najbardziej, czyli informatyce. Zauważyłem, że szkoły są coraz lepiej wyposażone w komputery, laptopy, rzutniki, dofinansowywane przez UE. Dzięki wielu projektom unijnym nasz kraj stał się bardziej rozwinięty technologicznie. W przyszłości planuję założyć firmę, możliwość prowadzenia jej nie tylko w Polsce jest dla mnie dodatkowym plusem.

Pieniądze na transport, szpital

W latach 2007-2013 do 16 polskich województw trafiło 16,6 mld euro z puli 67,3 mld euro przeznaczonej dla całej Europy. Za te pieniądze budowaliśmy między innymi drogi, ścieżki rowerowe, naprawialiśmy kolej, uzdrawialiśmy środowisko i wspomagaliśmy służbę zdrowia. W latach 2014-2020 Polska otrzyma 82,5 mld euro. Te pieniądze trafiają do nas dzięki polityce regionalnej, określającej, na co samorzady mogą wydawać wspólne pieniądze, aby rozwijać swoje województwa.

■ Przykłady, na co wydano pieniądze na Dolnym Śląsku, w opolskim, w łódzkim i na Śląsku.

■ OCHRONA ŚRODOWISKA

Mniej śmieci, więcej recyklingu

Wołów, Dobroszyce, Oborniki Śląskie, Prusice, Wiszna Mała oraz Żmigród podpisały umowę partnerską o budowie nowoczesnej instalacji recyklingu odpadów.

MARTA RINGART-ORŁOWSKA

Według danych z Unii Europejskiej Polacy wytwarzają mniej śmieci, ale mamy jeden z niższych poziomów recyklingu we Wspólnocie. Dlatego Komisja Europejska zaleciła Polsce inwestycje, które to zmienią. Mamy czas do 2020 roku, aby poddawać 55 procent naszych odpadów recyklingowi. Obecnie jest on na poziomie około 30 procent. Inaczej zapłacimy ogromne kary. Jedną z takich instalacji do przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych powstanie w Wołowie. Trafia do niej: tworzywa sztuczne, papier i tektura, metale, szkło i tu będą sortowane.

Opady wielkogabarytowe, opony, odpady budowlane i rozbiórkowe z kolei będą przetwarzane głównie poprzez rozdrabnianie i przekazywane odpłatnie do dalszego wykorzystania. Staną się potrzebne na rynku surowcami. Z kolei odpady z biodegradacji będą kompostowane. - *Chodzi o to, aby jak najmniej śmieci trafiło na składowisko, a jak najwięcej było wykorzystywanych ponownie w gospodarce* - mówi Dariusz Chmura, burmistrz Wołowa, lider projektu. - *Ten sposób przetwarzania odpadów jest dla otoczenia najbardziej przyjazny. Środowisku szkodzą gazy składowiskowe i odcieki z wysypisk, na które trafiają odpady zmieszane, źle wysegregowane. Dlatego tak ważna jest staranna, selektywna zbiórka śmieci u źródła, a ta zależy od nas wszystkich - wytwarzających je. W krajach o wysokiej kulturze ochrony środowiska na wysypiska trafia poniżej 3 procent odpadów. U nas jest to ponad 44 procent. Tak więc dystans do pokonania jest jeszcze ogromny.*

Dzięki tej inwestycji gmina spełni wymagania dotyczące poziomu recyklingu odpadów stawiane przez UE, a tym samym uniknie drakońskich kar za niezastosowanie się do europejskich dyrektyw. Obniży też koszty transportu do składowiska zmieszanych odpadów. W konsekwencji ma to też przyczynić się do ustabilizowania opłat, tzw. podatku śmieciowego, co bezpośrednio odczują mieszkańcy.

Koszt inwestycji to 30 mln zł, z czego blisko 13,5 mln zł pochodzi z Unii Europejskiej, ze środków EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Fot.: Gmina Milicz

■ TURYSTYKA

Autostrada rowerowa

To jedna z najciekawszych inwestycji, jaka powstaje na Dolnym Śląsku. Około 200 km bezkolizyjnych tras rowerowych, które przebiegać mają przez malownicze tereny Wzgórz Trzebnickich i Doliny Baryczy.

DANIEL DŁUGOSZ

Trzy powiaty: trzebnicki, milicki i wołowski oraz 9 gmin i samorząd wojewódzki podpisały umowę o współpracy. Na północ od Wrocławia powstaje właśnie „Północne Centrum Rowerowe Dolnego Śląska”. Ścieżki poprowadzono po trasie dawnej kolei wąskotorowej oraz po terenach Stawów Milickich. Ma to być jedna z ciekawszych propozycji turystycznych na Dolnym Śląsku. Mieszkańcy

stolicy województwa oraz ościennych powiatów będą mogli bez samochodu udać się na krótsze i dłuższe eskapady na dwóch kółkach. W sumie ma powstać ponad 200 km nowych ścieżek rowerowych. Już w tej chwili do użytku oddano kilkanaście kilometrów tras w powiecie milickim, które przebiegają wokół stawów w Dolinie Baryczy. Podczas wycieczki najmłodszy mogą zobaczyć wagony i lokomotywy dawnej kolejki wąskotorowej. Zadbano także o tablice edukacyjne, które opisują dzikie zwierzęta, zamieszkujące okoliczne tereny, oraz róż-

ne atrakcje turystyczne znajdujące się w pobliżu. Co ważne, projekt w znacznej części sfinansowany został ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego RPO WD 2014-2020. Inwestycja nie jest tania, bo trasy projektowane i budowane są praktycznie od podstaw. Szacuje się, że średnio budowa 1 km to koszt około 300 tys. zł. Tak więc cała inwestycja wraz z dodatkową infrastrukturą kosztować będzie ponad 84 miliony złotych. Dotacja unijna to około 85 procent. Dzięki funduszom poprawi się zarówno komunikacja, jak i jakość życia mieszkańców. Powstaną również nowe miejsca pracy zarówno w turystyce, rekreacji, jak i gastronomii.

■ TRANSPORT

Ekologicznie i tanio

W Polsce przeżywamy szybki rozwój transportu, szczególnie miejskiego. Jest wiele gmin; gdzie wprowadzane są nowoczesne pojazdy zasilane gazem lub prądem. Unia Europejska daje sporo instrumentów, umożliwiających wprowadzanie niskoemisyjnych przewozów. Dofinansowania na zbudowanie floty elektrycznych autobusów mogą sięgać nawet 85 procent kosztów.

FRANCISZEK MATYSIK

Są już miasta, które skorzystały z dofinansowania i udało im się wymienić flotę pojazdów na elektryczne. Przykładem może być Jaworzno w województwie śląskim, gdzie lokalny przewoźnik zakupił 22 elektryczne autobusy marki „Solaris”. Do ich funkcjonowania potrzebne było wybudowanie nowej zajezdni ze stacją do ładowania oraz kilku punktów szybkiego zasilania w oddalonych dzielnicach.

Fot.: Franciszek Matysik

i ochronę środowiska

ZDROWIE

Leczą pacjentów z całej Europy

Dzięki funduszom unijnym w Kluczborku działa supernowoczesny szpital VITAL MEDIC Centrum Leczenia Kręgosłupa. Niebawem powstanie przy nim ośrodek badawczo-rozwojowy pod nazwą Centrum Edukacji i Rozwoju w Medycynie.

MILENA ZATYLNA

Szpital specjalizuje się w neurochirurgii, ortopedii i rehabilitacji. Jest jednym z najnowocześniejszych w Polsce. - Składa się z zakładu rehabilitacji, poradni diagnostycznych oraz bloku operacyjnego naszpikowanego elektroniką - mówi Anna Weiler, kierownik marketingu i promocji w spółce Vital Medic, prowadzącej placówkę.

Specjalizuje się w leczeniu kręgosłupa, ale wykonywane są tu także zabiegi neurochirurgiczne, ortopedyczne, chirurgii ogólnej w zakresie chirurgii ręki oraz chirurgii dziecięcej jednego dnia. Są to schorzenia cywilizacyjne, często bolesne, które mają ogromny wpływ na jakość życia. Leczą się tu pacjenci z całej Europy. - Nie tylko dlatego, że dysponujemy nowoczesnym sprzętem, ale przede wszystkim współpracujemy ze światowej sławy specjalistami, którzy są w stanie przeprowadzić z powodzeniem nawet najbardziej skomplikowaną operację - tłumaczy Anna Weiler.

Każdy pacjent może liczyć na kompleksowe i skoordynowane podejście - od konsultacji przez diagnostykę obrazową po zabiegi lub rehabilitację, w zależności od planu leczenia. Oprócz tego

Fot.: VITAL MEDIC

chorzy mają przydzielonych osobistych koordynatorów, którzy zajmują się nimi na każdym etapie leczenia.

Szpital Vital Medic Centrum Leczenia Kręgosłupa jest jedyną taką placówką w tej części Polski. Powstał dzięki pieniądzą z Unii Europejskiej. - W sumie korzystaliśmy z trzech projektów, a ich sumaryczna wartość to 40 mln zł - wlicza Anna Weiler.

Centrum cały czas się rozwija. Prowadzi 15 zamiejscowych poradni leczenia kręgosłupa, neurochirurgicznych, rehabilitacyjnych i chirurgii ręki, znajdujących się w województwie opolskim,

wielkopolskim, śląskim i łódzkim. Posiada także bogatą gamę placówek-partnerów w leczeniu. - Rozpoczęliśmy budowę Centrum Edukacji i Rozwoju w Medycynie, również dzięki środkom z Unii Europejskiej. Otrzymaliśmy nieco ponad 19 mln zł z Ministerstwa Rozwoju na ten cel - wyjaśnia kierowniczka marketingu i promocji.

Całkowita wartość projektu to prawie 42 mln zł. CERM nawiązał już współpracę z kierunkiem lekarskim Uniwersytetu Opolskiego. Będzie szkolić lekarzy różnych specjalności oraz personel medyczny. - Powstanie u nas Zakład Anatomii Prawidłowej UO, w którym

będą się kształcić studenci medycyny. W Centrum będą się również szkolić lekarze różnych specjalności - opowiada Anna Weiler. - Natomiast wyniki przeprowadzanych badań naukowych zamierzamy wdrażać na oddziałach klinicznych naszego szpitala. Kolejny projekt, do którego się przygotowujemy, to budowa wirtualnego symulatora zabiegów operacyjnych w neurochirurgii. Umożliwi on lekarzom symulację zabiegu operacyjnego konkretnego pacjenta z jego zmianą chorobową, a tym samym ćwiczenie zabiegu „na sucho”, przez co już te prawdziwe będą bardziej skuteczne i obciążone mniejszym ryzykiem.

KOMUNIKACJA

Pociąg znaczy komfort

Katarzyna Czaplowska, młoda dziewczyna spod Łowicza, jeździ często pociągiem Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. - Jest punktualnie, czysto, ciepłutko, działają kontakty, mogę ładować komórkę - mówi. - Z lokalnych kolei, którymi jeździłam, te są najlepsze - uważa.

WOJCIECH WALIGÓRSKI

Pociągiem ŁKA jeżdżę od 3 lat, kiedy zaczęłam studia w Łodzi - mówi inna pasażerka, Wiola, która przyjechała ze stacji Łódź Widzew.

- Podróż jest komfortowa, ponieważ pociągi są nowoczesne, pozwalają w półtorej godziny dostać się do Łodzi. Mogę korzystać z bezpłatnego WiFi. Nie zniechęciła mnie podwyżka ceny biletu, ponieważ nawet przy obecnych cenach w dwie strony jest taniej niż samochodem - ocenia Katarzyna. Pani Halina, którą spotykamy na dworcu w Łowiczu, jeź-

dzi rzadziej, ale także chwali sobie pociągi ŁKA: - Jeżdżą punktualnie, mój nigdy nie był spóźniony, nie wloką się jak te stare jednostki. Jest miło, dlatego jeżdżę - mówi. Ta pasażerka pamięta czasy, gdy była skazana na dojazdy busami po ruchliwej trasie krajowej nr 14, bo przez kilka lat linia kolejowa Łowicz Główny - Łódź Kaliska była zamknięta. Stopniowa degradacja torów i trakcji spowodowała, że w latach 80. do Łodzi Kaliskiej jeździło się z Łowicza godzinę i 10 minut, potem półtorej godziny, na przelocie tysiące dwie i pół. W końcu na torach zostały tylko pociągi towarowe, wlokące się 30 km/h. W 2007 r. tra-

sę całkowicie zamknięto. Dzięki funduszom z Unii Europejskiej (Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego) otwarto ją ponownie w 2011 r., a w 2014 r., wykorzystując kolejne fundusze z Unii, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, stworzono Łódzką Kolej Aglomeracyjną - i to właśnie jej nowoczesne, produkowane w Siedlcach typowo podmiejskie składy Flirt 3 firmy Stadler kursują dziś na 60-kilometrowej trasie. Pani Bożena dojeżdża z rodzinnego Głowna. Korzysta już z wojewódzkiej Karty Seniora, a dzięki temu kupuje bilet miesięczny za 122 zł, a nie - jak dotąd - za 184. - Ale gdy dojeżdżałam busem, to za 184 zł też nie dało się jeździć - mówi. - Busy czasem się nie zatrzymują, bo jest w nich za dużo ludzi - przypomina Patrycja, studiująca w Łodzi. - Teraz jest taki komfort jazdy, jakby przesiąść się z malucha do

Fot.: Wojciech Waligórski

dużego fiata - porównuje pani Bożena, odnosząc się do realiów sprzed lat.

Województwo nie powiedziało jeszcze w sprawie ŁKA ostatniego słowa. W ramach II etapu tworzenia systemu kolei za pieniądze z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 zamierza zakupić kolejnych 14 pociągów. Dostawcę już wyłoniono, składy będą tym razem z sądeckiej firmy Newag. Pierwsza dostawa już w październiku.

Polki w Europie bez kompleksów

Magda (rocznik '78) i Joanna (rocznik '79) bez cienia kompleksów robią kariery. Jedna w Polsce, druga w Niemczech. Obie czują, że kontynent bez granic to ich świat.

JAKUB DŹWILEWSKI

M

agdalena Rawluk ukończyła matematykę inżynierską na Politechnice Wrocławskiej, budownictwo na Politechnice Opolskiej i zarządzanie projektami na Politechnice Śląskiej. Od dwunastu lat pracuje jako inżynier budowy, kierownik robót, a obecnie jako kierownik projektu. Prowadzi krajowe i zagraniczne inwestycje firmy „Mostostal Zabrze Realizacja Przemysłowe” z Kędzierzyna-Koźła, m.in. uczestniczyła w budowie unikatowej na skalę światową spalarni śmieci w Kopenhadze, która wykończona została jako... stok narciarski!

Pani inżynier jest zła, cała budowa pracuje na paluszkach

Polska firma startuje w europejskich przetargach jak równy z równym.

- Tam, gdzie realizujemy zlecenie i wyrabiamy sobie dobrą markę, sięgają po nasze usługi przy kolejnych inwestycjach - tłumaczy inż. Rawluk. - Mogę śmiało powiedzieć, że Polacy są postrzegani jako najlepsi z najlepszych. Dziś nie ma już nawet barier języko-

wych, najlepszym poligonem do ćwiczeń jest właśnie budowa z zagranicznym inwestorem. Praca w międzynarodowym środowisku pozwala poznać inne standardy i udoskonalić nasz system pracy.

„Pani Magdalenie w pracy nie przeszkadza także to, że jest kobietą. Mimo że koleżanek „po fachu” ma niewiele, mężczyźni wiedzą, że mają w niej równorzędnego partnera. Kiedy zaś jest obsuwa i pani inżynier rzuca wiązanką, cała budowa chodzi na paluszkach.”

W Europie kobieta o technicznej specjalizacji nie jest tak rzadkim zjawiskiem jak w Polsce. - W Danii operatorem żurawia - kolosa o udźwigu 1200 ton - była drobna kobieta. Francuzi mieli w załodze kobietę spawacza! Powoli zmienia się to także w naszym kraju. Miałam to szczęście, że w mojej firmie szefowie zawsze traktowali mnie na równi z innymi inżynierami - moja płęć nie stanowiła nigdy przeszkody, aby po-

wierzyć mi „męskie” zadania - wyjaśnia Magdalena Rawluk.

Zaczęło się od pracy magisterskiej...

Joanna Gałdyś od 14 lat pracuje w branży motoryzacyjnej dla potężnego niemieckiego koncernu Bosch. Negocjuje kontrakty sprzedaży, opiewające na setki milionów euro, dla największych koncernów samochodowych na świecie.

Wszystko rozpoczęło się w styczniu 2004 roku, kilka miesięcy po ukończeniu kierunku International Business and Management w Akademii im. Leona Koźmińskiego. - Kiedy pisałam pracę magisterską, bardzo zależało mi, żeby opisywać żywą korporację. Wysłałam propozycję do kilku firm, pozytywnie odpowiedział niemiecki BOSCH - opowiada Joanna. Praca porównywała różne praktyki i procesy w firmie matce w Niemczech i firmie córce w Warszawie. Zaowocowało to pracą magisterską (pisaną po angielsku), którą Joanna nie tylko obroniła, ale także wysłała do Boscha. - Od razu zaproponowano mi kontrakt w Niemczech. Polska nie była wtedy w UE, więc rynek jeszcze nie był otwarty, ale firma załatwiła wszystkie potrzebne dokumenty - wspomina Joanna.

Równe szanse, równa odpowiedzialność

Dzisiaj sprawa wygląda jeszcze prościej, ponieważ w większości europejskich krajów obowiązuje zasada czterech swobód przepływu: ludzi, towarów, usług i kapitału.

Świeżo upieczona absolwentka Koźmińskiego została menedżerem odpowiedzialnym za współpracę Boscha z General Motors i należącymi do nie-

go wtedy markami: Opel, Saab, Suzuki, Chevrolet. - Już tydzień po rozpoczęciu pracy siedziałam w samolocie i leciałam na negocjacje do Hiszpanii. Wspaniała praca, ale i żadnej taryfy ulgowej. Od początku okazało mi pełne zaufanie. W Polsce mówi się: co dwie głowy, to nie jedna. W Niemczech, szczególnie w firmach, które stawiają na innowacje i nowe rozwiązania, dąży się do tego, żeby te głowy były różnej narodowości - mówi Joanna. W dzisiejszych czasach wierzy się, że różne zaplecza kulturowe, różne spojrzenia na dany temat prowadzą do powstania kultury innowacyjności, opartej nie tylko na podobieństwach, ale i różnicach. Chlebem powszednim są międzynarodowe transfery. Po to, żeby uczyć się obcowania z innymi środowiskami, innymi sposobami myślenia, żeby poszerzać horyzonty i w efekcie tworzyć jeszcze lepsze produkty. - Sama dzięki tym transferom miałam okazję pracować dla Boscha w Brazylii i Szwecji - opowiada Joanna. - Na porządku dziennym są mieszane drużyny na czterech płaszczyznach: wiek, płęć, internacjonalizacja i kultura pracy.

I cóż, że z... Polski

- Nigdy, w żadnym momencie nie dano mi odczuć, że moje polskie obywatelstwo jest jakimś problemem. Wręcz przeciwnie, po kilku latach pracy, w wieku 30 lat, nagle na moim biurku zadzwonił telefon. Zaproponowano mi pokierowanie drużyną sprzedaży i logistyki dla największego klienta, czyli koncernu Volkswagen, ze wszystkimi 13 należącymi do niego markami, m.in. VW, Audi, Porsche, Bugatti czy Seat. Nie ubiegałam się o tę pozycję. Mogli wybrać doświadzonego Niemca, który i językowo, i kulturowo byłby bliższy klientowi. Wybrali młodą osobę (wszyscy moi pracownicy byli ode mnie starsi), do tego kobietę, i z Polski - podkreśla Joanna.

Co daje Europejczykom obywatelstwo Unii?

Każdy obywatel państwa członkowskiego jest również obywatelem Unii Europejskiej. Zyskuje dzięki temu nowe prawa i możliwości. Podstawowym unijnym prawem jest swoboda wyboru miejsca pracy i zamieszkiwania na terenie całej Unii. Obywatel każdego z państw członkowskich może też uczestniczyć w wyborach samorządowych i do parlamentu europejskiego w dowolnym państwie UE, pod warunkiem zamieszkiwania w nim na stałe.

Poza obszarem Unii jej obywatele korzystają ze wspólnej opieki dyplomatycznej i konsularnej. W podróżach po całym świecie posługują się paszportem swojego państwa, którego okładki mają kolor wina burgundzkiego (bordowy) i opatrzone są nazwą państwa, które go wydało, oraz napisem Unia Europejska. Na granicy (wewnątrz Strefy Schengen) ich posiadacze nie muszą stać w kolejkach do odprawy paszportowej.

Fot.: Prywatne

Grillujemy po europejsku

To, co jemy, to, co chcemy jeść, czyli najogólniej kuchnia Polaków stała się wielokulturowa. Z zaciekawieniem i determinacją ludzi należących do wielkiej rodziny Europy szukamy tego, co ciekawe u innych.

JANUSZ URBANIAK

Z

bliza się tradycyjna majówka, a wraz z nią przesiadywanie na świeżym powietrzu i grillowanie. Z jednej strony typowo polski zwyczaj, a z drugiej - okazja do delektowania się przysmakami z innych krajów.

O tym, w jaki sposób sałatki stały się symbolami krajów Europy, rozmawiam z Moniką i Piotrem Wawrzyniakami, którzy zarządzają Hotelem-Restauracją Wawrzyniak w Perzycach pod Krotoszynem.

- Tak, pamiętam czasy, gdy słowo „sałatka” oznaczało jedną tylko potrawę, którą dzisiaj spokojnie możemy nazwać polską. Albo inaczej sałatką jarzynową z majo-

nezem - opowiada pani Monika. I przypomina, że jej podstawą są ugotowane w mundurkach ziemniaki, marchew, seler, jajka. A także groszek konserwowy i kiszony ogórek, które nadawały jej charakterystycznej kwaśności.

Dzisiaj czerpiemy także z innych kultur. Okazuje się, że polska sałatka jest nieco zbliżona do słynnej Kartoffelsalat zza Odry. Bazą tej klasycznej niemieckiej są ziemniaki, których smak wzbogacają cebula, bulion, musztarda, przyprawy. W niektórych pojawiają się ogórki konserwowe i boczek. Jest dodatkiem do wędlin i mięs.

Ale Polacy dali się przede wszystkim uwieść kuchniom południa. - Sałatka grecka ma w sobie coś lokalnego - mówi Piotr Wawrzyniak. - Ser feta wytwarzany z ichniego mleka owczego, oliwki, oliwę, czerwoną cebulę.

A jego żona dopowiada: - Oryginalnie nazywa się „horiatiki”, co znaczy „wiejska”, ma grube kawałki warzyw i jest orzeźwiająca.

Fot.: z archiwum prywatnego

Na zdjęciu Monika i Piotr Wawrzyniakowie

Ta grecka nieco różni się od sałatki nicejskiej. Wywodzi się z kuchni ludzi biednych, którzy tworzyli ją z darów natury. Kiedyś były to tylko pomidory, anchois i oliwa z oliwek. - Dziś jest tam tuńczyk, gotowane jajko, rzymska sałata, oliwki, kapary, ocet winny. Prawdziwa eksplozja smaków i kolorów - wyjaśnia pani Monika.

Te europejskie przysmaki to wstęp lub dodatek do majowego grilla. W Polsce przez długie lata grillowaliśmy tylko kiełbaski i karkówkę. Dziś tę obowiązkową pozycję odsuwają na dalszy

plan inne dania, które na zasadzie wymiany myśli zaczerpnęliśmy z kuchni europejskiej. - Grillować można każdy rodzaj mięsa, czerwone i białe, od wieprzowiny po drób, dziczyznę i ryby. Bardzo smaczne są polędwiczki drobiowe, udka i skrzydełka - wymienia pan Piotr.

By potrawy nabrały smaku i aromatu, należy je zmacerować w zalewie, którą komponuje się z wina, octu winnego lub balsamicznego, oliwy, zestawu ziół, sosu sojowego, tabasco, soli i pieprzu. Do wyboru.

- Grillować można każdą rybę. To kwestia smaku i gustu. Wystarczy oprószyć ją solą i pieprzem, natrzeć przyprawami i od razu piec, by była aromatyczna. Jednak lepiej zanurzyć rybę w zaprawie na dwie godziny. Moją ulubioną rybą jest pstrąg z szatnią i szynką parmeńską. To wyjątkowe połączenie smaku delikatnej polskiej ryby i aromatu długo dojrzewającej szynki rodem z Włoch - poleca Piotr Wawrzyniak.

Moi rozmówcy są przekonani, że kuchnia powinna mieć charakter ponadnarodowy, że jest wyrazem tolerancji i współpracy. Taką zasadę przyjęli w swojej restauracji i propagują w czasie prowadzonych przez siebie warsztatów kulinarnych. Są zdania, że staje się ona także coraz powszechniejsza podczas ulubionych przez Polaków przyjęć w ogrodzie.

Przepisy na grilla: pyszne potrawy z Europy

AUSTRIA - biała kielbasa z czosnkiem

Składniki:

- biała, parzona kielbasa
- 4 ząbki czosnku
- 2 łyżki ciemnego sosu sojowego lub przyprawy Maggi w płynie
- szczypta ostrej papryki chili
- 1 łyżka oliwy extra vergine

Przygotowanie: Obierz ząbki czosnku i pokrój je w słupki. Końcówką ostrego noża ponakłuwaj kielbasę w kilku miejscach i do otworów włóż ząbki czosnku. Natnij delikatnie skórę, by przyprawy mogły wnikać do środka. Włóż kielbasę do miski, polej sosem sojowym lub Maggi, dolej oliwy i posyp ostrą, suszoną papryką. Zamieszaj i odstaw na kwadrans. Połóż kielbasę na rozgrzany ruszt, ale niezbyt blisko ognia. Grilluj około 15-20 minut, dosyć często obracając. Nie nakłuwaj jej podczas pieczenia. Podawaj z chrzanem lub ostrą musztardą i marynowanymi piklami.

FRANCJA - szaszłyk owocowy

Składniki:

- 1 zielone jabłko, 2 banany, 1 mandarynka lub pomarańcza, 2 brzoszwinie (mogą być z puszek), garść dużych truskawek
- łyżeczka cukru waniliowego
- 70 ml brązowego rumu

Przygotowanie: Obierz owoce, usuwając skórki, szypułki i gniazda nasienne. Pokrój je w odpowiednie duże kawałki i wrzuć do miski. Podgrzej rum z cukrem, zalej owoce i wstaw do lodówki na 30 min. Następnie naprzemiennie owoce na szpadki i grilluj szaszłyki przez 15-20 min. Większość dorosłych ucieszy się z gałki lodów waniliowych obok.

GRECJA - szaszłyk warzywny

Składniki:

- 1 bakłażan, 1 cukinia, 1 papryka (czerwona, zielona, żółta), 15 pomidorów koktajlowych, 15 pieczarek, 2 cebule
- 2 łyżki oliwy extra vergine
- sok z 1 cytryny
- sól, pieprz

Przygotowanie: Wszystkie warzywa dokładnie umyj i osusz. By pozbyć się naturalnej goryczki z bakłażana i cukinii, pokrój je na równe kawałki, wysyp na cedzak i posyp solą. Gdy puszcza sok, oplucz je pod bieżącą zimną wodą i ponownie osusz. Papryki oczyść z błon i pestek. Warzywa pokrój w mniej więcej równej wielkości kawałki. Następnie naprzemiennie na szpikulce, wysmaruj oliwą zmieszaną z sokiem, solą i pieprzem. Przesmaruj ruszt oliwą i połóż na nim szaszłyki. Grilluj je ok. 10 min, obracając od czasu do czasu.

NIEMCY - wieprzowe żeberka

Składniki:

- 1 kg wieprzowych żeberek
- 4 łyżki oliwy extra vergine, 2 łyżki miodu, 3 łyżki keczupu, 1 papryczka chili, 1 cebula, 2 ząbki czosnku,
- łyżka nasion kopru włoskiego lub kminku, 1 łyżka ciemnego sosu sojowego
- sól, świeżo zmielony czarny pieprz

Przygotowanie: Pokrojone żeberka posmaruj oliwą, posól, pieprz i połóż na ruszt. Zajmij się glazurą: bardzo drobno posiekaj cebulę i czosnek, posiekaj papryczkę, odrzucając pestki. Wrzuć wszystko do miski i dodaj oliwę, miód, keczup, sos sojowy oraz kminek lub koper. Żeberka systematycznie obracaj, a kiedy będą już miękkie i wypieczone, wysmaruj je przygotowaną glazurą i zostaw na ruszcie jeszcze 4-5 minut. Pilnuj mięsa, bo glazura może się przypalać.

Europejska majówka

To gra planszowa dla całej rodziny (dla 2-4 graczy).

W jej trakcie uczestnicy poznają państwa tworzące Unię Europejską oraz najważniejsze unijne instytucje. Przy okazji mają okazję sprawdzić swoją wiedzę o UE.

Przygotowanie do gry

Jako pionków można użyć dowolnych monet (np. 1-, 2-, 5-, 10-groszówki).

Każdy gracz wybiera swoją monetę. Konieczna będzie także kostka do gry. Musisz jeszcze przygotować 20 niewielkich karteczek. Podziel je na dwie równe kupki. Na każdej z karteczek w pierwszej kupce napisz kolejno cyfry od 1 do 10, na każdej z karteczek drugiej kupki też napisz cyfry od 1 do 10, ale je podkreśl (to kupka, z której korzystać będą gracze mający mniej niż 12 lat). Karteczki potasuj (w kupkach) i połóż na stole obok planszy (cyframi do spodu).

Podczas gry zawodnicy będą zdobywać punkty – nie zapomnijcie zapisywać ich na bieżąco. Słuchajcie uważnie odpowiedzi pozostałych uczestników, bo pytania z pól czerwonych i z flagą UE mogą się powtórzyć.

Zasady gry

Pola z cyframi

Jeśli staniesz na polu z cyfrą (1, 2, 3, 4 lub 5) masz szansę zdobyć taką liczbę punktów, jaką na nim wypisano. Musisz jednak odpowiedzieć na pytanie wylosowane spośród karteczek oznaczonych cyframi od 1 do 10. Jeśli nie odpowiesz prawidłowo na pytanie – punktów nie zdobywasz, ale i nie tracisz. Kartkę z cyfrą, którą wylosowałeś, odkładasz na bok, żeby pytanie się nie powtórzyło.

Pola z flagą Unii Europejskiej

To szansa dla gracza, by zdobyć 5 punktów, ale może je też stracić. Jeśli odpowie prawidłowo na pytanie znajdujące się pod wpisaną na polu literą – zdobywa pięć punktów, jeśli nie odpowie prawidłowo – traci 5 punktów. Decyzja czy odpowiada na pytanie, czy nie – należy do gracza. Musi ją podjąć nim pozna pytanie. Jeśli zdecyduje, że nie odpowiada, pytanie może przejść inny gracz, który zgłosi taką chęć (nie znając treści pytania). Jeśli chętnych do udzielenia odpowiedzi będzie więcej, rzucają kostką i odpowiada ten, który wyrzuci największą liczbę oczek. Jeśli odpowie poprawnie otrzymuje 5 punktów, jeśli nie odpowie na pytanie lub odpowie błędnie – traci 5 punktów (jeśli gracz nie ma na swoim koncie 5 punktów – traci wszystkie, które ma).

Czerwone pola

Na planszy znajdują się też czerwone pola z rzymską cyfrą. To atrakcyjne miejsca turystyczne w krajach Unii Europejskiej. Zatrzymujesz się na ich zwiedzaniu – nie rzucaś kostką w następnej kolejce, ale masz okazję do zdobycia 2 punktów. Odpowiedz na pytanie zapisane pod odpowiednią cyfrą rzymską. Jeśli nie odpowiesz prawidłowo na pytanie, nie zyskujesz, ale i nie tracisz punktów.

Pola ze strzałką i wykrzyknikiem

Jeśli staniesz na polu ze strzałką, przesuwasz swój pionek na wskazane pole (cofasz się lub przyspieszasz).

Pole z wykrzyknikiem albo przyspieszy, albo spowolni Twoją podróż do mety. Przeczytaj polecenia kryjące się za każdym z wykrzykników w odpowiednim kolorze.

Wyniki

Gra kończy się w momencie dotarcia do mety pierwszego uczestnika. Za dotarcie do mety jako pierwszy gracz uzyskuje premię: 5 punktów. Jednak niekoniecznie to on zostanie zwycięzcą rozgrywki.

Wyznaczona przez graczy osoba podlicza punkty zdobyte podczas całej gry przez wszystkich uczestników. Wygrywa ten gracz, który zgromadził na swoim koncie największą liczbę punktów.

Pytania do gry i odpowiedzi na stronie 15.

H

3

4

VI

5

META

!

2

IV

!

1

!

4

III

3

!

2

II

1

I

2

Będzie praca dla niepełnosprawnych

MILENA ZATYLNA

W Kluczborku powstaje zakład aktywizacji zawodowej dla niepełnosprawnych z północnej części województwa opolskiego.

Wizualizacja: Środowiskowy Dom Samopomocy

Już nie możemy się doczekać - mówi Małgorzata Kwiring-Pondel, dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy.

Starania o ZAZ rozpoczęły się cztery lata temu. Północ Opolszczyzny jest białą plamą, jeśli chodzi o tego typu placówki. Teraz to się zmieni. Zakład powstaje, a dzięki niemu osoby z niepełnosprawnością umiarkowaną i znaczną będą mogły pracować i dorobić do skromnych rent. - Praca to najlepsza forma terapii. Niepełnosprawni zarabiają, więc mogą czuć się docenieni i potrzebni - mówi dyrektorka ŚDS.

W ZAZ-ie zaplanowanych zostało kilka pracowni tematycznych, w zależności od umiejętności i preferencji uczestników. Będzie to pracownia ceramiki i szkła, poligraficzna, krawiecka i artystyczna, małego montażu, czyli wykonująca prace zlecone przez klientów, oraz usług porządkowych. Pracownicy tej ostatniej na przykład wykoszą trawnik, odśnieżą przed domem, posprzątają ogród. Niewykluczone, że gama usług ZAZ-u zostanie rozszerzo-

na - wszystko zależy od rynku i umiejętności pracowników. - Mamy jeszcze czas, by zbadać, na co będzie popyt - tłumaczy Małgorzata Kwiring-Pondel.

Docelowo w ZAZ-ie pracę ma znaleźć 35 osób. Na początku zatrudnionych zostanie 10 niepełnosprawnych. W pierwszych miesiącach będą pracować na pół etatu. Podstawą wynagrodzenia będzie najniższa pensja krajowa. Przewidziane są również premie, ale w przypadku wypracowania zysków.

Kluczborski ZAZ jest budowany w miejscu dawnej fabryki w ramach programu rewitalizacji, czyli ożywiania terenów zdegradowanych, uatrakcyjniania ich i „przywracania” mieszkańcom. Oprócz zakładu pracy dla niepełnosprawnych powstają także: amfiteatr, siłownia „pod chmurką”, miasteczko ruchu drogowego, plac zabaw oraz klub dla dzieci i młodzieży.

Projekt otrzymał dofinansowanie w wysokości 9 mln zł z Unii Europejskiej w ramach RPO Województwa Opolskiego.

Co dała mi Unia Europejska

JANUSZ URBANIAK

Co to jest polityka spójności?

To główna polityka inwestycyjna Unii Europejskiej. Pieniądze mają trafić do wszystkich regionów i miast Wspólnoty. Chodzi o wspieranie zatrudnienia, konkurencyjności przedsiębiorstw, wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju, a także podniesienie jakości życia obywateli. Łączny budżet Unii Europejskiej na lata 2014-2020 to 1082 mld euro, z tego 32,5 procent, czyli 351, 8 mld euro, przeznaczone jest na politykę spójności. Jak do tej pory korzystaliśmy z tych pieniędzy?

SZYMON STASIK, uczeń Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Krotoszynie

- Jestem obecnie uczniem IV klasy na kierunku technik elektryk. Skorzystałem z unijnego programu „Akademia zawodu. Praktyka i kompetencje zawodowe dla uczniów szkół powiatu krotoszyńskiego”. Przeszedłem szkolenie z obsługi i programowania maszyn CNC oraz eksploatacji instalacji elektroenergetycznych do 1 kW. Zajęcia trwały 4 miesiące. Zdobylem uprawnienia SEP-owskie typ E, dzięki czemu już w czasie wakacji mogłem podjąć pracę. W ramach programu odbyłem miesięczny staż w fabryce koncernu MAHLE. Zyskała także nasza pracownia mechaniczna, bo użyczono jej sprzętu o wartości 50 tys. zł, który stanie się jej własnością. A ja nie byłbym w stanie sam opłacić sobie zdobycia uprawnień.

Szymon Stasik

MARIUSZ KARBOWIAK, sołtys Biadek pod Krotoszyńcem i kierownik biblioteki

- To była dla nas wielka szansa. Ze środków gminnych termomodernizacji szkoły nie zrobilibyśmy. W końcu to 1 mln zł. Teraz jestem pewien, że przez najbliższe lata szkoła nie zniknie, zyskała niezbędne warunki, by dobrze funkcjonować po reformie. Pieniądze pochodzą z WRPO. Co zrobiliśmy? Dach zyskał 15-centymetrową izolację, założyliśmy panele fotowoltaiczne, które wspierają ogrzewanie. Docieplono też ściany - budynek pochodzi sprzed kilkadziesiąt lat. Wymieniono instalację elektryczną i sanitarną, wymalowano wnętrza. Wybudowano nową klatkę schodową dla przedszkola, które także się tutaj mieści. Jest więc bezpiecznie.

Mariusz Karbowiak - sołtys i bibliotekarz

KRZYSZTOF KOKOT, kiedyś niepełnosprawny, dziś kierowca autobusów z Krotoszyna

- Unii Europejskiej zawdzięczam powrót do życia zawodowego. Kiedyś miałem swoją firmę transportową, ale uległem bardzo poważnemu wypadkowi. Zderzenie czołowe, uszkodzenie kręgosłupa... Firma została zlikwidowana, zostałem bez pracy. Gdy miałem orzeczenie o czasowej niepełnosprawności, Powiatowe Biuro Pracy zaproponowało mi kurs na prawo jazdy kategorii D ze środków unijnych. Własnych pieniędzy nie miałem, postanowiłem skorzystać. Dzisiaj jestem zatrudniony w firmie HalaBus w Krotoszynie i jeżdżę autobusami. Mam stałą pracę i mimo kontuzji kręgosłupa radzę sobie w zawodzie.

Krzysztof Kokot - kierowca autobusu po przejściach

PRZEMYSŁAW PASZEK, przedsiębiorca, właściciel restauracji/catering „Pod dzwonem” w Krotoszynie

- Dzięki utworzeniu stanowiska pracy dla bezrobotnego zyskaliśmy z Europejskiego Funduszu Społecznego 16 tys. zł. Zainwestowaliśmy je w klimatyzator do części socjalnej firmy i wymieniliśmy wystuzoną zastawę na 80 osób. Ale najważniejszy był piec konwekcyjno-parowy do pieczenia potraw. Jesteśmy teraz bardziej wydajni i przygotowujemy do tysiąca posiłków dziennie. Dostarczamy je do ośrodków pomocy i na spotkania w restauracji. Nie byłbym w stanie sam zainwestować takiej kwoty, bo jej nie miałem. Chętnie skorzystałbym z takiego wsparcia jeszcze raz, ale znów pod nadzorem biura pracy, które uwalnia od „papierologii” i daje obsługę administracyjną.

Przemysław Paszek obok pieca konwekcyjno-parowego,

Przyjemny czas z nauką

Innowacje pedagogiczne, kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i rozwijające, wycieczki oraz zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych - to zakładał projekt „Wysoka jakość edukacji”, który realizowany był w Gimnazjalno-Licealnym Zespole Szkół w Wołczynie.

MILENA ZATYLNA

W projekcie uczestniczyło 186 uczniów GLZS (122 gimnazjalistów i 64 licealistów). - *Mogliśmy uczestniczyć w dodatkowych zajęciach z informatyki, a także innych przedmiotów - opowiada Konrad Perzyński. - Do wyboru były: matematyka, biologia, chemia, angielski, geografia. Zdecydowałem się na matematykę i angielski. Dzięki zajęciom przekonałem się, że matematyka może być przedmiotem przyjemnym i łatwym. Informacje przekazywane były w sposób bardzo przystępny, ciekawy, chociaż sporo zagadnień wykraczało poza szkolny materiał. Wybrałem matematykę, żeby ugruntować swoją wiedzę i lepiej zdać maturę. Natomiast języka angielskiego nauczyliśmy się z native speakerem. Zajęcia nastawione były na komunikację i rozumienie ze słuchu. Bardzo*

Fot.: GLZS w Wołczynie

mi to odpowiadało, gdyż chciałem poznać język nie od strony teoretycznej, ale praktycznej. Teraz bez żadnych obaw będę wyjeżdżał za granicę. Wiem, że sobie poradzę, dogadam się bez problemów.

Projekt zakładał także wyjazdy edukacyjne do stacji meteorologicznej we Wrocławiu, na Politechnikę Opolską i Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu. Szkoła dzięki projektowi wzbogaciła się z kolei o sprzęt do sali informatycznej, przyrodniczej, matematycznej. Wartość projektu, który realizowany był w roku szkolnym 2016/2017, to 141.080 zł, a dofinansowanie z Unii Europejskiej wyniosło 119.918 zł. Projekt był realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

Edukacja jest niezbędna dla rozwoju społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy. W Unii Europejskiej jest ona rozumiana szeroko - od kształcenia w szkołach i na uczelniach, aż po wszelakie formy edukacyjne poza murami placówek oświatowych. Obejmuje działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych. My rozmawialiśmy z uczniami i z bezrobotnymi, którzy dzięki pieniądzą z Unii rozwinęli swoje umiejętności.

Postaw na swoje umiejętności

To tytuł projektu, który był realizowany przez Spółdzielnię Socjalną PROFES.

MILENA ZATYLNA

Projekt realizował działania w zakresie edukacji zawodowej zarówno osób pozostających bez zatrudnienia, jak i osób pracujących, chcących podnieść swoje kwalifikacje lub się przekwalifikować, z terenu województwa opolskiego. W szczególności był adresowany do osób o niskich kwalifikacjach zawodowych, po 50. roku życia lub z obszarów wiejskich.

Grzegorz Szelaż z kursantką

W ramach projektu przewidziano dwa kursy - prawa jazdy kategorii C wraz z kursem kwalifikacyjnym na przewóz rzeczy oraz kurs zawodowy na sprzedawcę wraz z obsługą kasy fiskalnej. Organizatorzy pokryli m.in. koszty ubezpieczenia, kursu, egzaminu, materiałów edukacyjnych, dojazdów, a uczestnikom kursu na prawo jazdy także badań lekarskich.

- *Wziąłem udział w kursie na kierowcę kategorii C i jestem bardzo zadowolony - opowiada Grzegorz Szelaż. - Nowe kwalifikacje, w dodatku bardzo solidne, przdadzą się w życiu. Kierowcy ciężarówek dobrze zarabiają, praca w branży zawsze jest, więc potraktowałem udział w kursie jako zabezpieczenie na niepewną przyszłość. Za-*

jęcia - zarówno teoretyczne, jak i praktyczne - prowadzone były bardzo dobrze. Byłem świetnie przygotowany do egzaminu, miałem tego świadomość i nawet się nie stresowałem. Zdałem za pierwszym razem. Kurs przyniósł dużą, pozytywną zmianę w moim życiu. Dzięki niemu otrzymałem pracę. Wprawdzie nie jako kierowca ciężarówki, ale instruktor jazdy w firmie, która prowadziła kurs. W przyszłości będę też mógł uczyć osoby, które chcą uzyskać prawo jazdy na samochody ciężarowe.

Projekt realizowany był od lipca 2016 r. do kwietnia 2017 r., dzięki dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego, a dokładnie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. Wartość unijnego dofinansowania wyniosła 197.614,37 zł, a wartość całego projektu 232.487,50 zł.

W latach 2014-2020 Unia Europejska przyznała Polsce w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) 13,2 mld euro. Dla porównania w latach 2007-2013 było to nieco ponad 11 mld euro. Środki z EFS są wykorzystywane na dwóch poziomach: krajowym i regionalnym. Na poziomie krajowym funkcjonuje Program Operacyjny - Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), który otrzymał 4,4 mld euro, co stanowi ok. 34 procent ogółu środków. Pozostałe ponad 66 procent zostało rozdzielone między 16 programów regionalnych. Głównym celem Europejskiego Funduszu Społecznego jest walka z bezrobociem. Pieniądże z Europejskiego Funduszu Społecznego zwiększają możliwość zatrudnienia i kształcenia. Z jego środków współfinansowana jest m.in. pomoc dla różnych regionów i grup społecznych, w szczególności dla osób zagrożonych ubóstwem oraz dla ludzi młodych wchodzących na rynek pracy.

Zapraszamy do udziału w konkursie fotograficznym. Wystarczy wysłać jedno zdjęcie, na którym pokażesz, co się zmieniło w Twoim otoczeniu, co dobrze służy lokalnej społeczności i podniosło standard Twojego życia dzięki funduszom europejskim. Może to być ścieżka rowerowa, obwodnica, zrewitalizowany rynek, plac zabaw, innowacyjne urządzenie, ciekawy warsztat itp.

- Pokaż przykład ze swojej miejscowości, osiedla, szkoły, szpitala, firmy. Możesz też sfotografować siebie na tle tych miejsc (selfie).
- Na Twoje zdjęcie z krótkim opisem informującym, jakiego projektu dotyczy, czekamy do 31 maja 2018 r.
- Wyślij je na adres: konkurs@gazetylokalne.pl. Maksymalna wielkość pliku 2 MB w formacie JPG lub PGN.
- Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do 30 czerwca 2018 r. Wyniki zostaną ogłoszone na stronie www.gazetylokalne.pl. Tam też znajdziesz Regulamin konkursu. Zdjęcia oceni jury wskazane przez Organizatora. Autorzy 52 najlepszych otrzymają smartfony o wartości 850 zł każdy. Zostaną wręczone zwycięzcom w redakcjach gazet lokalnych do 15 lipca 2018 r.

Zapraszamy!

- Organizatorem konkursu jest Stowarzyszenie Gazet Lokalnych w ramach projektu InForme - Działania informacyjne w zakresie promocji Polityki Spójności przez media lokalne w Polsce. Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej w ramach konkursu 2017CE16BAT063 "Wsparcie środków informacyjnych dotyczących polityki spójności UE".

Czy wiesz, że...

- 1 maja 2004 roku do UE razem z Polską przystąpiło dziewięć innych państw. Były to kraje nadbałtyckie: Estonia, Łotwa, Litwa, kraje Europy Środkowej, czyli Czechy, Słowacja, Węgry, Słowenia, a także Cypr i Malta.
- Powierzchnia Unii ma ponad 4 mln km kw. Liczba ludności 508 mln. Unia zajmuje trzecie miejsce pod względem liczby ludności po Chinach i Indiach. Największym krajem pod względem powierzchni jest Francja, a najmniejszym Malta.
- Unię Europejską tworzy 28 państw: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Czechy, Rumunia, Szwecja, Słowacja, Słowenia, Wielka Brytania, Węgry i Włochy.
- Bruksela, stolica Belgii, jest między innymi siedzibą główną Unii Europejskiej. Tam zbiera się Rada Europejska, a swoją siedzibę ma Komisja Europejska.
- Euro, tej wspólnej waluty używa codziennie około 338,6 mln ludzi w 19 z 28 krajów UE. Wspólna waluta eliminuje wahania kursowe oraz koszty wymiany walut. Jest drugą po dolarze amerykańskim najważniejszą walutą międzynarodową.
- Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO) odpowiada za rekrutację pracowników, organizuje tzw. konkursy otwarte. Każdy zainteresowany pracą dla UE może wejść na stronę EPSO i dowiedzieć się o procedurach naboru. Instytucje Unii zatrudniają ponad 40 tys. osób z 28 państw członkowskich.
- Ponad 120 mln osób rocznie korzysta z pomocy Unii Europejskiej. To wszyscy ci, którzy padli ofiarą katastrof spowodowanych przez człowieka lub klęsk żywiołowych na całym świecie.
- Flaga Unii ma dwanaście złotych gwiazd, tworzących krąg na ciemnoniebieskim tle. Liczba gwiazd inspirowana jest wizerunkiem Matki Boskiej, nawiązuje do symboliki maryjnej, ma symbolizować wartości UE, jedność, doskonałość etc. Jest stała, nie zwiększa się wraz z przyjęciem nowych członków. Na hymn europejski wybrano kompozycję Ludwiga van Beethovena do tekstu „Ody do radości” Fryderyka Schillera. Symbolem unijnej waluty - euro - jest grecka litera epsilon przecięta dwiema równoległymi liniami.

Życie na granicy

WOJTEK ZATWARNICKI

BIESZCZADY/PODKARPACIE

G

ranica polsko-ukraińska naszpikowana jest strażnikami, patrolami, urządzeniami audiowizualnymi. Zastanawiacie się, dlaczego?

Polska jest krajem członkowskim Unii Europejskiej od 1 maja 2004 roku. W 2003 roku został podpisany traktat akcesyjny w Atenach, który stanowił podstawę prawną przystąpienia naszego kraju do Wspólnoty. Trzy lata później, 21 grudnia 2007 roku, nasz kraj, wraz z Czechami, Węgrami, Estonią, Litwą, Łotwą, Malcią, Słowacją i Słowenią, dołączył do tak zwanej „Strefy Schengen”.

Nazwa pochodzi od porozumie-

nia, które zostało zawarte w 1985 roku właśnie w Schengen w Luksemburgu, a weszło w życie 10 lat później. Strefa Schengen to obszar, w którym funkcjonuje swoboda przemieszczania się i nie obowiązuje kontrola na granicach wewnętrznych państw. Sygnatariusze tego układu współpracują też w zakresie polityki bezpieczeństwa, imigracji oraz przyznawania azylu w Unii Europejskiej. Uruchomiono też System Informacyjny Schengen - SIS. Jest to komputerowa baza danych, która pozwala sprawdzić, czy osoba, która przekracza strefę lub w niej przebywa, nie jest poszukiwana.

Wejście Polski do strefy sprawiło, że nasza wschodnia granica automatycznie stała się granicą Wspólnoty. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że granice Unii Europejskiej nie pokrywają się z granicami Strefy Schengen. Taki stan rzeczy spowodował, że na Polsce spoczywa ogromna odpowiedzialność, aby zapewnić bezpieczeństwo wszystkim obywatelom UE. Jak wygląda życie na

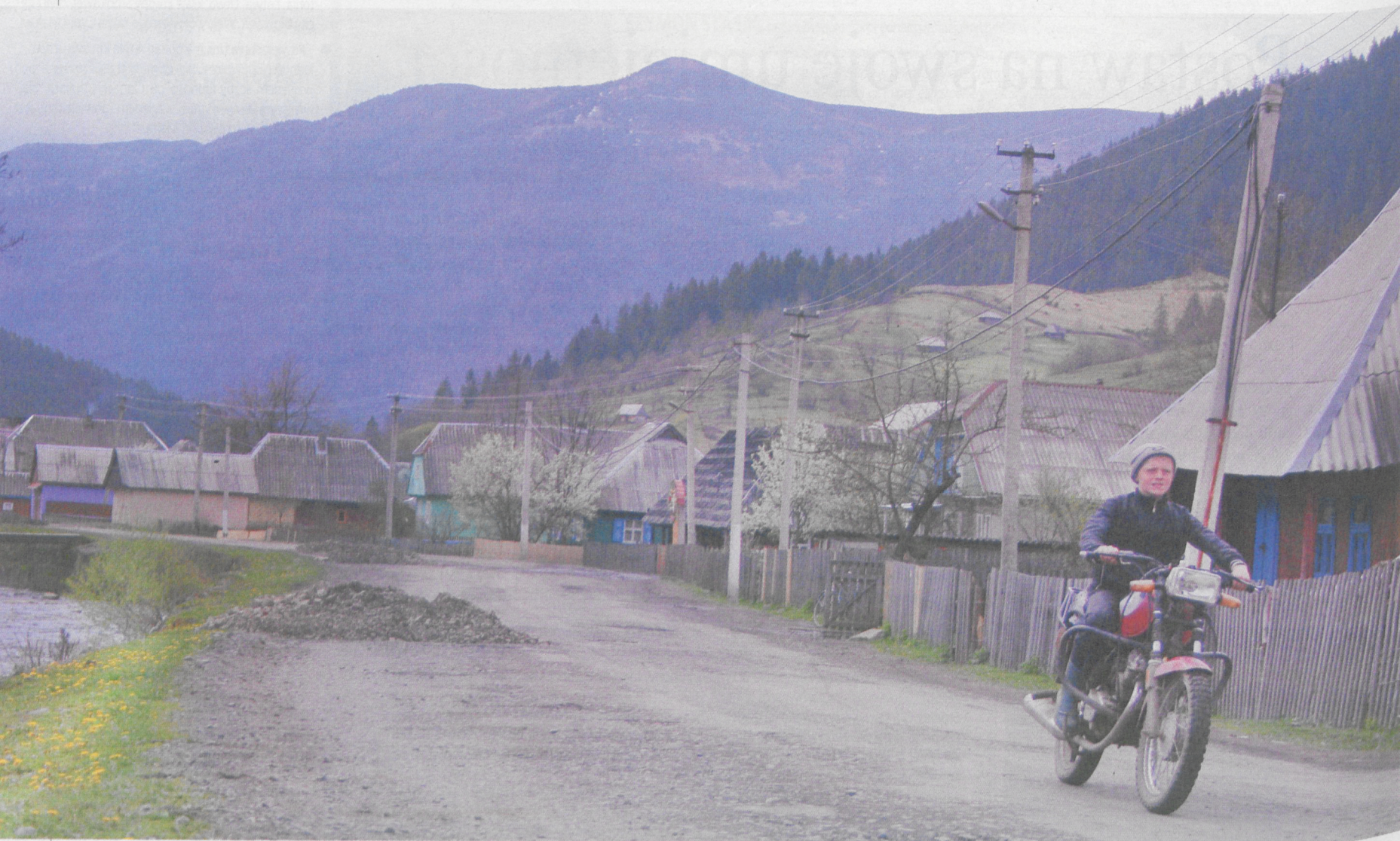
granicy? Postanowiliśmy sprawdzić to w Bieszczadach.

Śladami Watahy

Granica polsko-ukraińska, czyli zewnętrzna granica Unii Europejskiej, naszpikowana jest strażnikami, patrolami funkcjonariuszy straży granicznej, a mimo to głównie Azjaci i obywatele byłego Związku Radzieckiego wciąż podejmują próby jej sforsowania, przedostania się w głąb Polski i dalej na Zachód. Głównym celem jest znalezienie pracy.

Ostatnimi czasy najsłynniejszym odcinkiem granicy stał się ten biegnący przez Bieszczady. Wszystko za sprawą emitowanego przez stację telewizyjną HBO serialu „Wataha”. Jego bohaterami są funkcjonariusze SG, przemytnicy ludzi, narkotyków i broni. Główny bohater - Rebrow, grany przez Leszka Lichotę - co chwilę przekracza granicę, podobnie jak przemytnicy ludzi, kontrabandy. W Bieszczadach takie historie zdarzają się naprawdę. Wprawdzie nikogo nie pała w piecach do wypału węgla drzewnego, jak w filmie, jednak przerzuty często kończą się tragicznie. „Bieszczadz-

ka granica” to najtrudniejszy odcinek na ścianie wschodniej. Lasy, góry, wąwozy, liczne potoki umożliwiają imigrantom ukrycie się przed patrolami SG. Są też śmiertelną pułapką, szczególnie zimą. Ci, którzy postanawiają samodzielnie przekroczyć granicę, najczęściej nie mają odpowiedniej odzieży, a nawet mapy i kompasu. Błądzą, tracą siły - igrają z życiem. Ich wędrówka często kończy się w szpitalu. Nie zdają sobie sprawy, że patrol, który ich zatrzymuje, ratuje im życie. „W 2017 roku straż graniczna zatrzymała lub ujawniła 233 osoby, które nielegalnie chciały przekroczyć granicę chronioną przez funkcjonariuszy Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. Zatrzymano też 696 osób nielegalnie przebywających na terytorium RP” - informuje Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej. Wjazd do naszego kraju odmówiono 16.989 osobom. Tymczasem w 2018 r. zatrzymano już 34 cudzoziemców, którzy nielegalnie starali się przekroczyć granicę. Ostatnimi byli dwaj Kazachowie (marzec), którzy zamierzali podjąć pracę w Polsce. Co dzieje się z tymi ludźmi? Zostają przekazani na Ukrainę w ramach readmisji lub trafiają do ośrodków

Granica polsko-ukraińska na terenie Bieszczad rozdziela dwa światy

dla uchodźców. W ubiegłym roku złożono 28 wniosków o status uchodźcy.

Nielegalne przekraczanie granicy, przerzuty towarów akcyzowych to chleb powszedni na odcinku strzeżonym przez BOSG. Towary pochodzące z przestępstw, jakie ujawniono w ubiegłym roku, wyceniono na 52 mln zł.

Dwa światy

Granica polsko-ukraińska na terenie Bieszczad rozdziela dwa światy. Dosłownie i w przenośni. Przez lata zaniebane, biedne, należące kiedyś do Polski tereny przygraniczne po stronie ukraińskiej i prezentujący się na tym tle bogaty obszar powiatu bieszczadzkiego. Codziennie przez przejście graniczne w Krościenku przewijają się setki, tysiące podróżnych, niekoniecznie w celach turystycznych. Polacy jadą na Ukrainę głównie po paliwo, które jest tańsze niż w Polsce o mniej więcej 2 zł na litrze, oraz po papierosy. Średnia cena jednej paczki u wschodnich sąsiadów po przeliczeniu na złotówki to 3 zł. W Polsce 12 zł. Wolno przewieźć dwa opakowania (40 papierosów). Ukraińcy robią to

samo, handlują, czym tylko się da. Na bazarach, rynkach i pod dużymi sklepami kwitnie handel alkoholem, papierosami i paliwem. W bieszczadzkim Mc Drive, jak nazywany jest zielony rynek w Ustrzykach Dolnych, bez wychodzenia z auta można kupić dosłownie wszystko. Alkohol, papierosy, cukierki, chałwę, jajka, czosnek i seks. - *Opłaca się - mówi jeden z mieszkańców Ustrzyk Dolnych. - Jadę dwa razy dziennie. To daje 4 paczki papierosów i około 140 litrów benzyny plus alkohol. Dzienny zarobek po odliczeniu kosztów to 140-180 zł. Niezła dniówka, choć swoje trzeba odstać. „Dzieli” się tym towarem ze znajomymi - dodaje z uśmiechem.*

Dzięki przejściu granicznemu Krościenko-Smolnica w znaczący sposób poprawia się byt materialny mieszkańców tam ludzi. Niestety, nie zawsze w sposób legalny.

Unijne aspiracje Ukrainy

1 stycznia 2016 weszła w życie umowa między Ukrainą a Unią Europejską o pogłębionej i całościowej strefie wolnego handlu (DCFTA), będą-

Kolejki na przejściu granicznym (strona polska) w Krościenku – powiat bieszczadzki

ca najważniejszą i największą częścią podpisaną w czerwcu 2014 roku umowy stowarzyszeniowej między tym krajem a Wspólnotą. Umowa przewiduje między innymi powołanie strefy wolnego handlu oraz przyjęcie przez Ukrainę ok. 60 procent praw Unii Europejskiej. Zniesienie wiz dla obywateli tego kraju to pierwszy poważny krok w kierunku przystąpienia naszych wschodnich sąsiadów do UE. Przed nimi jednak długa droga. Zacołowanie gospodarcze, wszechobecna korupcja, konflikt zbrojny z Rosją sprawiają, że europejscy politycy sceptycznie patrzą na przyjęcie Ukrainy do wspólnoty w najbliższych latach.

Pokręcona granica

Formalnie granica między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą istnieje od chwili uzyskania niepodległości przez naszych sąsiadów, czyli od 24 sierpnia 1991 roku. Wcześniej stanowiła ona część granicy z ZSRR i miała identyczny przebieg, który został ustalony w 1951 roku na mocy porozumienia o korekcie granic.

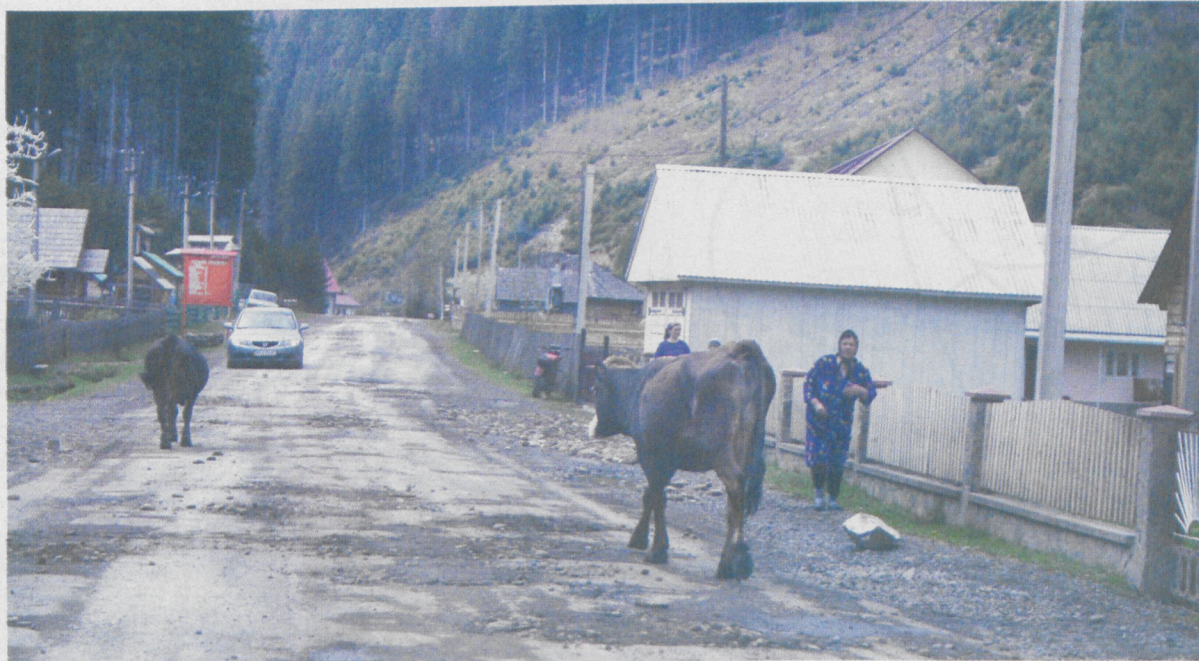
Obecnie znajduje się na niej 8 przejść granicznych. Wjazd na Ukrainę wymaga posiadania ważnego paszportu. 11 czerwca 2017 r. weszła w życie umowa o ruchu bezwizowym dla obywateli Ukrainy posiadających paszporty biometryczne. W Strefie Schengen bez wazy mogą oni przebywać 90 dni w 180-dniowym okresie.

Pomoc medyczna na Ukrainie stoi na niskim poziomie

Tereny Ukrainy przy granicy z Polską należą do jednych z najbardziej zaniedbanych

Ukraińska wieś na Zakarpaciu – Ukraina

Fot.: Wojtek Zlatwariński

Wjazd i pobyt na Ukrainie

Obywatele Polski wjeżdżają na Ukrainę na podstawie ważnego paszportu, bez konieczności posiadania wazy wjazdowej. Mogą przebywać na jej terytorium do 90 dni w ciągu 6 miesięcy. Obywateli obowiązuje wymóg posiadania odpowiednich środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu. Na pierwsze pięć dni (bez względu na krótszy planowany pobyt) wymagana jest kwota ponad 400 euro. Ukraińskie władze graniczne uprawnione są do dokonywania weryfikacji posiadanych kwot.

Wjazd na terytorium Autonomicznej Republiki Krym oraz do miasta Sewastopola dla cudzoziemców oraz osób bez obywatelstwa jest dopuszczalny wyłącznie przez wyznaczone punkty kontrolne, określone w akcie prawnym: „Tryb wjazdu na tymczasowo okupowane terytoria Ukrainy oraz wyjazdu z nich” z 4 czerwca 2015 roku oraz na podstawie dokumentu paszportowego i specjalnego zezwolenia wydanego przez terytorialny organ Państwowej Służby Migracyjnej Ukrainy lub pododdział terytorialny PSMU w nowotroickim lub heniczkeskim rejonie obwodu chersońskiego. Za naruszenie procedury wjazdu na czasowo okupowane terytorium przewidziana jest odpowiedzialność administracyjna. Cudzoziemcom funkcjonariusze Państwowej Służby Granicznej Ukrainy mają prawo odmówić wjazdu i wydać zakaz wjazdu na terytorium Ukrainy na okres 3 lat na podstawie art. 13 i 14 ustawy „O statusie prawnym cudzoziemców i bezpaństwowców”.

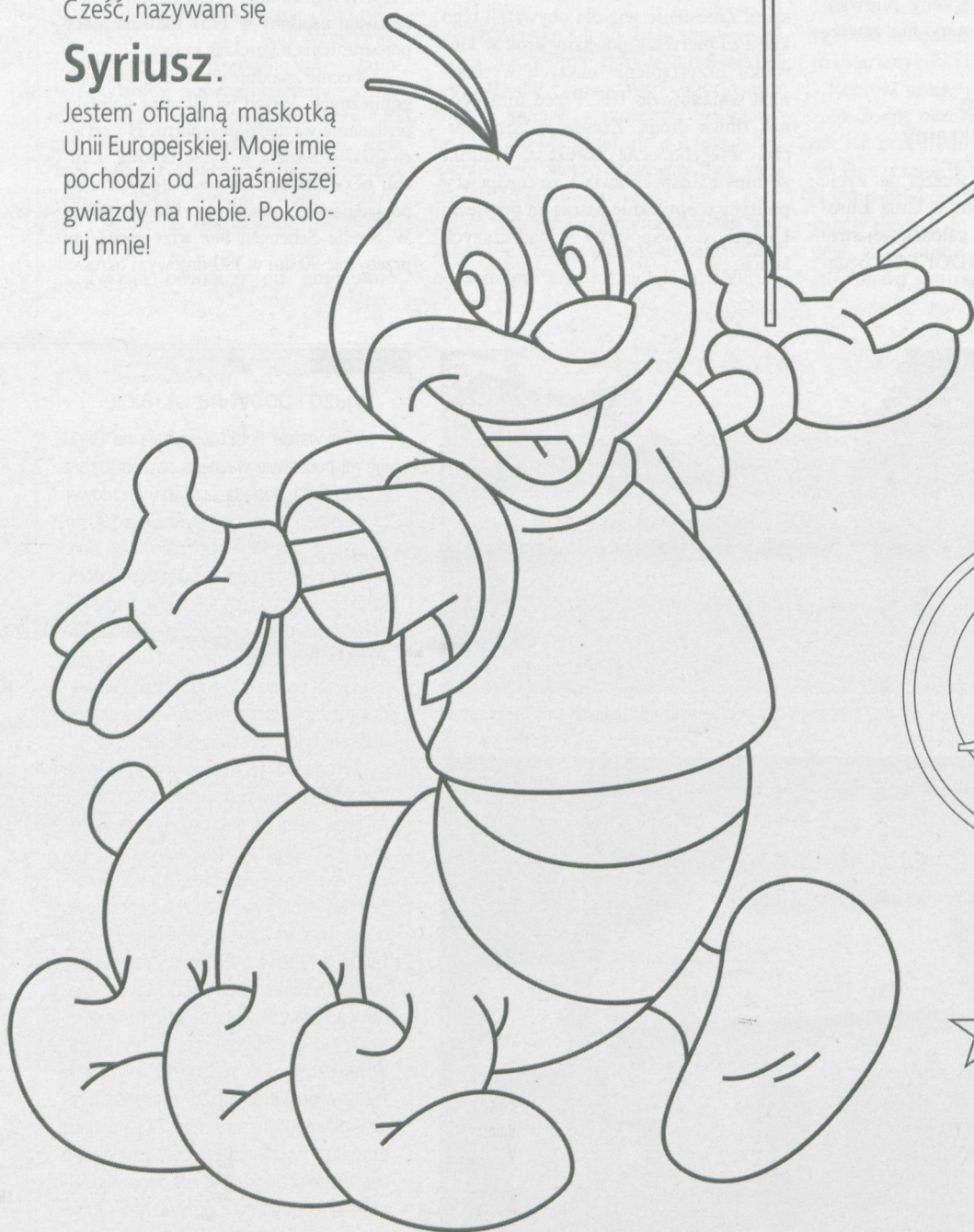
UNIA EUROPEJSKA DLA NAJMŁODSZYCH

Mali Czytelnicy, ta strona jest dla Was. Wybraliśmy najważniejsze symbole Unii Europejskiej, abyście kolorując, zapamiętali je.

Cześć, nazywam się

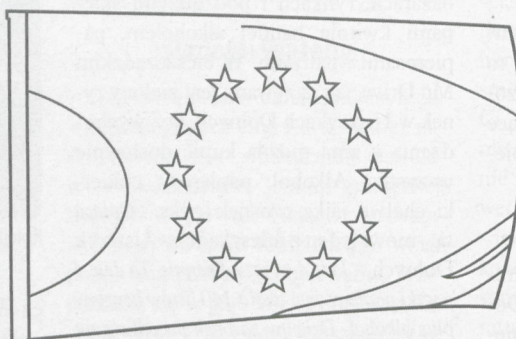
Syriusz.

Jestem oficjalną maskotką Unii Europejskiej. Moje imię pochodzi od najjaśniejszej gwiazdy na niebie. Pokoloruj mnie!

Flaga Unii Europejskiej

ma 12 gwiazdek, mniej niż państw Wspólnoty. Pamiętaj, jaki mają kolor? Jeśli nie, poszukaj odpowiedzi poniżej. Pomaluj je.

Flaga Polski

Twojego kraju. Użyj czerwonego koloru i zamaluj jej prawidłową połowę. Flagę wieszamy między innymi na domach i instytucjach w najważniejsze dni świąteczne. 2 maja obchodzimy w Polsce Dzień Flagi.

Euro

to pieniądz, którym zapłacimy w 19 państwach Unii Europejskiej. Ma kolor srebrny i złoty. Ty możesz użyć swojej wyobraźni i nadać mu kolor, który lubisz.

Aby zapamiętać, ilu członków-państw liczy Unia Europejska, pomaluj 28 gwiazdek w kolorze żółtym.

Co nas łączy?

„Marzanno, marzanno, zła zimowa panno, ustąp miejsca wiosnie, popłyni, gdzie pieprz rośnie.” Tymi słowami żegnamy zimą, topiąc (lub paląc) znaną nam z ludowych obrządków kukłę symbolizującą zimą i śmierć.

Jak przekładają się znane nam zwyczaje na te w innych zakątkach Europy i ile wspólnego mają ze sobą?

Holenderskie tulipany a polski bocian

Pierwszych oznak wiosny szukamy na każdym kroku. Przystawiamy bociana jest właśnie jej symbolem. Po „emigracji” w ciepłych krajach wraca do ojczyzny i jest to niepodważalny dowód nadejścia wiosny. Podobnie znaków na niebie i ziemi wypatrują Holendrzy, jednak... za sprawą tulipanów, bowiem sezon ich rozkwitu uważany jest w tamtejszych rejonach za oficjalny początek wiosny.

Hiszpania w ogniu

Marzannę palimy czy też topimy, aby przegonić zimą i tym samym przywołać wiosnę. Robiona ze słomy kukła jest symbolem zimy i śmierci. Hiszpańskim odpowiednikiem tego zwyczaju jest obchodzone w połowie marca święto zwane Las Fellsas. Hiszpanie tworzą specjalne kukły, zwane ninots, które przedstawiają humorystyczne sceny z życia publicznego lub postaci fantastyczne. Ostatniego dnia święta kukły zostają publicznie spalone, co - podobnie jak w polskiej tradycji - symbolizuje „oczyszczenie” z zimy.

Zielone Świątki, czyli Pfingsten

W Polsce od zarania dziejów łączono Zielone Świątki

Fot.: Paula Cidyho

W Holandii symbolem przyjścia wiosny są tulipany

z różnymi obrzędami pasterskimi czy rolniczymi. Niektóre z nich zachowały się do dziś i są kultywowane przez większą ludność, jednak owo święto przyjęło z biegiem lat inny charakter, a jego właściwa nazwa - jako święta kościelnego - to Zesłanie Ducha Świętego. Zielone Świątki są obecnie traktowane jako zupełnie odrębne święto. W Niemczech obchodzone jest pod nazwą Pfingsten. Towarzyszy mu zwyczaj sadzenia drzewka zielonoświątkowego (głównie w Dolnej Saksonii), często też właśnie tego dnia pierwszy raz

wyprowadza się bydło. Podobnie jak w Polsce jest dniem wolnym od pracy.

Święto Pracy w różnych zakątkach Europy

1 maja, czyli Międzynarodowy Dzień Solidarności Ludzi Pracy, obchodzony jest w wielu krajach Europy jako święto państwowe. Tego dnia odbywają się różnego rodzaju pochody, pikniki i marsze. Ustawowo dzień wolny od pracy, podobnie jak w Polsce, mają mieszkańcy Finlandii, Francji, Niemiec, Włoch, Norwegii, Słowacji,

Słowenii, Hiszpanii i Szwecji. Ten dzień - korzystając z majoowej już pogody - wiele rodzin spędza na świeżym powietrzu, urządając pikniki lub grillując. Francuzi obdarowują się bukietami konwalii, co ma przynosić szczęście.

Nie sposób nie dostrzec podobieństw łączących nasze rodzime tradycje i obrzędy z tymi obchodzonymi w innych krajach. Mimo różnorodności narodowości wielokulturowość zazębia się we wspólnym, europejskim mianowniku.

Europejska majówka. Pytania i odpowiedzi do guizu ze str. 8. i 9

POLECENIA DO PÓL Z WYKRZYKNIKIEM

- I na zielonym tle** - Dotarłeś do Strasburga 1 maja. Chciałeś zwiedzić Parlament Europejski. Jest zamknięty, musisz czekać do jutra. Nie rzucasz kostki przez dwie kolejki.
- II na żółtym tle** - Dotarłeś do Pragi. W portfelu masz tylko euro. Musisz wymienić pieniądze. Jedną kolejkę nie rzucasz kostki.
- III na niebieskim tle** - Do Madrytu miałeś jechać pociągiem. Dostałeś bilety lotnicze w dobrej cenie, więc lecisz samolotem. Masz dwa dodatkowe rzuty.
- IV na białym tle** - W Paryżu chcesz wyjechać na szczyt wieży Eiffla, niestety musisz na wjazd poczekać w kolejce. Tracisz rzut kostką przez jedną kolejkę.
- V na pomarańczowym tle** - Chciałeś pojechać do należącej do UE Estonii. Przy kontroli paszportowej jest kolejka. Ty jednak jesteś w Strefie Schengen - nie stoisz w kolejce - masz dodatkowy rzut kostką.

PYTANIA DO PÓL Z CYFRAMI

Pytania podkreślone - łatwiejsze - dla graczy poniżej 12 lat

1. W jakim francuskim mieście znajduje się siedziba Parlamentu Europejskiego, w której odbywają się obrady plenarne? Czy Polska należy do Unii Europejskiej?
2. Ile państw jest członkami Unii Europejskiej? Jakie miasto jest stolicą Niemiec?
2. Wymień pięć państw spośród członków Unii Europejskiej. Wymień południowych sąsiadów Polski.
4. W którym roku Polska wstąpiła do Unii Europejskiej? Hymn Unii Europejskiej to: „Oda do radości” czy „Oda do młodości”?
5. Gdzie ma siedzibę Rada Europejska: a) w Berlinie b) w Brukseli c) w Paryżu? Z Belgii wywodzą się mityczne stwory znane pod nazwą: a) cyklopy b) skrzaty c) smeryfy
6. Polak Donald Tusk jest:

przewodniczącym Rady Europejskiej czy przewodniczącym Parlamentu Europejskiego?

Donald Tusk - przewodniczący Rady Europejskiej to: a) Słowak b) Polak c) Czech

7. Trybunał Sprawiedliwości ma siedzibę w: a) Luksemburgu b) Kopenhadze c) Frankfurtu nad Menem Stolica i siedziba rządu i parlamentu Szwecji oraz szwedzkiej rodziny królewskiej to: a) Helsinki b) Kopenhaga c) Sztokholm

8. W którym z wymienionych państw UE jest król: a) w Hiszpanii b) w Niemczech c) we Francji Elżbieta II to królowa: a) Belgii b) Hiszpanii c) Wielkiej Brytanii

9. Euro nie jest obowiązującą walutą w: a) Słowacji b) Czechach c) Łotwie Jadąc do Holandii, jaką walutę weźmiesz, by płacić nią w sklepach czy restauracjach: a) dolary b) euro c) franki

10. Które z państw sąsiadujących z Polską nie należy do Unii Europejskiej (wymień wszystkie) Którzy z sąsiadów Polski należących do UE leży tak jak ona nad Morzem Bałtyckim (wymień jednego)?

PYTANIA DO PÓL Z FLAGĄ UNII EUROPEJSKIEJ

Pytania podkreślone - łatwiejsze - dla graczy poniżej 12 lat

- A. Litwa jest położona nad Morzem Bałtyckim czy Północnym? Jakie miasto jest stolicą Rumunii?
- B. Hiszpania leży na Półwyspie: a) Bałkańskim b) Iberyjskim c) Helskim Londyn jest stolicą: a) Niemiec b) Hiszpanii c) Wielkiej Brytanii
- C. Tzatziki - popularny sos grecki podawany jest na ciepło czy na zimno? Pizza to popularna potrawa wywodząca się z: a) Włoch b) Bułgarii c) Chorwacji
- D. Czy Słowenia ma dostęp do morza? Jak nazywa się waluta wprowadzona w większości państw UE?
- E. Na czele rządu w Austrii stoi: a) premier b) prezydent c) kanclerz Stolica państwa, przez które przepływa Dunaj: a) Bukareszt b) Wiedeń c) Sofia
- F. Na Cyprze (w części należącej do Unii Europejskiej) językiem urzędowym

jest: a) grecki b) włoski c) hiszpański Jakie państwo UE przypomina kształtem but?

- G. W którym roku powstała Unia Europejska: a) 1956 b) 1993 c) 2004 Najwyższy łańcuch górski leżący na terenie Unii Europejskiej: a) Pireneje b) Alpy c) Apeniny
- H. Siedziba Europejskiego Banku Centralnego mieści się w: a) Frankfurtu nad Menem b) Luksemburgu c) Hadze Jakie państwo UE jest w całości wyspą? a) Malta b) Grecja c) Dania

PYTANIA DO PÓL POMALOWANYCH NA CZERWONO

Pytania podkreślone - łatwiejsze - dla graczy poniżej 12 lat

- I. Jak nazywa się popularne jezioro na Węgrzech, wokół którego ulokowały się ośrodki turystyczne? Starożytne koloseum to słynny zabytek znajdujący się w: a) Pradze b) Lizbonie c) Rzymie
- II. Paryski tuk Tryumfalny, będący pomnikiem tych, co walczyli i polegali za Francję w czasie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich, stoi w pobliżu:

a) Lasku Bulońskiego b) placu Pigalle c) Champs Elysees W której stolicy europejskiego państwa znajduje się wieża Eiffla?

III. Pierwszy i najstarszy Legoland na świecie znajduje się w: a) Danii b) Niemczech c) Wielkiej Brytanii Big Ben to: a) wieża zegarowa w Londynie b) krzywa wieża w Pizie c) jeden z mostów na Dunaju w Budapeszcie

IV. Z którego z państw Unii Europejskiej wywodzi się znakomity piłkarz Cristiano Ronaldo? W dzień św. Patryka - irlandzkie święto narodowe i religijne - ludzie ubierają się na: a) zielono b) czerwono c) niebiesko

V. Znany kurort turystyczny Złote Piaski znajduje się w: a) Grecji b) Bułgarii c) Rumunii Jedyny w Europie Disneyland znajduje się w: a) Lizbonie b) Berlinie c) Paryżu

VI. Jak nazywa się najwyższy szczyt Tatr i w jakim państwie UE leży? Pisane przez dzieci przed świętami Bożego Narodzenia listy do św. Mikołaja często trafiają do urzędu pocztowego w Rovaniemi. To miasto w: a) Szwecji b) Finlandii c) Danii

ODPOWIEDZI

ODPOWIEDZI DO PYTAŃ NA POLACH Z CYFRAMI

1. W Strasburgu (sekretariat PE mieści się w Luksemburgu a komisje w Brukseli) Tak
2. 28 Berlin
3. Wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Chorwacja, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy Słowacja i Czechy

4. W 2004 (1 maja) „Oda do radości”
5. W Brukseli Smerfy
6. Przewodniczącym Rady Europejskiej Polak
7. W Luksemburgu Sztokholm
8. W Hiszpanii Wielkiej Brytanii

9. W Czechach Euro
  10. Białoruś, Rosja, Ukraina Niemcy, Litwa
- ODPOWIEDZI DO PYTAŃ NA POLACH Z FLAGĄ UNII EUROPEJSKIEJ**
- A. Nad Morzem Bałtyckim Bukareszt
  - B. Iberyjskim Wielkiej Brytanii

- C. Na zimno Z Włoch
- D. Tak (leży nad Morzem Adriatyckim) Euro
- E. Kanclerz Wiedeń (poza nim również przez: Bratysławę i Budapeszt)
- F. Grecki Włochy
- G. 1993 roku (1 listopada) Alpy

- H. Frankfurt nad Menem Malta

ODPOWIEDZI DO PYTAŃ NA POLACH POMALOWANYCH NA CZERWONO

- I. Balaton W Rzymie
- II. W pobliżu Champs Elysees W Paryżu
- III. W Danii (w Billund) Wieża zegarowa w Londynie

- IV. Z Portugalii (urodził się na portugalskiej wyspie Madera) Na zielono

- V. W Bułgarii W Paryżu

- VI. Gerlach (2 655 m n.p.m.); znajduje się w Słowacji W Finlandii

REDAKTOR NACZELNA

Marta Ringart-Orłowska

DZIENNIKARZE

Daniel Długosz
Franciszek Matysik
Wojtek Zatwarnicki
Milena Zatylna
Wojciech Waligórski
Janusz Urbaniak
Jakub Dźwilewski
Marta Ringart-Orłowska

WSPÓŁPRACA

Alicja Molenda

ADIUSTACJA TEKSTÓW

Ryszard Pajura

GRA PLANSZOWA

Grażyna Kaim
Andrzej Gawera

INFOGRAFIKA

Wojciech Halota

SKŁAD

I OPRACOWANIE GRAFICZNE

Zofia Sz wajnos - Tygodnik Podhalański

DRUK AGORA

POLIGRAFIA SP. Z O.O. TYCHY

KOORDYNATOR PROJEKTU

(SGL): Joanna Kowalska

DODATEK „MAJÓWKA Z UNIĄ” W RAMACH PROJEKTU INFORME UKAZAŁ SIĘ W PONIŻSZYCH GAZETACH LOKALNYCH :

Aktualności Lokalne

Co Tydzień Jaworzno

Czas Chojnic

Gazeta Goleniowska

Gazeta Gryfińska

Gazeta Jarocińska

Gazeta Kłodzka

Gazeta Kociewska

Gazeta Lokalna Kutna i Regionu

Gazeta Noworudzka

Gazeta Powiatowa - Wiadomości Oławskie

Gazeta Radomszczańska

Gazeta Słupska

Gazeta Tczewska

Głos Międzyrzecza i Skwierzyny

Głos Wągrowiecki

Jarmark Mazowiecki

Korso Tygodnik Regionalny

Kronika Beskidzka

Kulisy Powiatu Kluczbork Olesno

Kurier Bytowski

Kurier Gmin

Kurier Internetowy Słupecki

Kurier Podlaski - Głos Siemiatycz

Nowa Gazeta Lokalna

Nowa Gazeta Trzebnicka

Nowe Info

Nowe Podkarpacie

Nowiny Jeleniogórskie

Nowy Łowiczanie

Nowy Wyszkiwiak

Obserwator lokalny

Pałuki

Przełom - Tygodnik Ziemi Chrzanowskiej

Rzecz Krotoszyńska

Słowo Podlasia

Strzelec Opolski

Twój Głos Ryki

Tygodnik Kętrzyński

Tygodnik Krapkowicki

Tygodnik Miasto i Ludzie

Tygodnik Nowy

Tygodnik Podhalański

Tygodnik Regionu Lipnowskiego - CLI

Tygodnik Siedlecki

Tygodnik Starachowicki

Tygodnik Zamojski

Wiadomości Krajeńskie

Wiadomości Wrzesińskie

Więści Miechowskie

Wspólnota Lubartowska

Wspólnota Puławska

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej

w ramach konkursu 2017CE16BAT063

„Wsparcie środków informacyjnych dotyczących polityki spójności UE”.

Niniejsza publikacja odzwierciedla

wyłącznie stanowisko autora.

Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek użycie zawartych w niej informacji.